

«Management response» til rapporten Midtveisgjennomgang av norsk yrkesutdanningsportefølje

Etter rammeavtale med Education Development Trust (EDT) er det gjort en gjennomgang av norsk innsats for yrkesopplæring i utviklingsland på oppdrag fra Norad. Oppdraget er utført av konsulent Erlend Sigvaldsen.

Oppdragsgiver finner at oppdraget er utført på en tilfredsstillende måte i samsvar med oppdragsbeskrivelse.

Rapporten er blitt lengre enn forutsatt. Det er blant annet et resultat av at porteføljen er omfattende og sammensatt. Underveis i arbeidet har det vært en god dialog mellom konsulent og oppdragsgiver. Resultatet er blitt en rapport som gir et grundig og analytisk bilde av den norske innsatsen for yrkesopplæring i utviklingsland. Rapporten diskuterer også en del dilemmaer som det er viktig å ta med seg i videreutviklingen av porteføljen. Norad vurderer rapporten som svært nyttig for det videre arbeidet.

Gjennomgangen finner at eksisterende portefølje er i god overensstemmelse med de føringer og prioriteringer som er gitt for innsatsen innen yrkesopplæring. Det anbefales heller ikke store endringer i tilnærmingen.

Norad vil bruke rapportens omfattende analyse og anbefalinger i det videre arbeidet. Noen punkter kan det være spesielt viktig å merke seg:

Integrert tilnærming

En overordnet konklusjon fra gjennomgangen er at for å oppnå resultater med å få unge mennesker inn i arbeidslivet, er det nødvendig med en integrert tilnærming der yrkesopplæringen settes i sammenheng med bedriftsutvikling og tiltak for å koble arbeidssøkere med arbeidsgivere. Dette er en tilnærming som særlig GIZ har vært eksponent for. Norad har registrert resultatene fra samarbeidet med GIZ og hatt en god dialog om utviklingen av deres programmer. I likhet med vurderingen i rapporten finner vi at dette er en tilnærming å gå videre med for å nå den overordnede målsettingen om å sikre en overgang til arbeidslivet. En slik helhetlig tilnærming ser ut til å gi de beste resultatene. Det betyr at man i yrkesopplæringsporteføljen må ha rom for tiltak som normalt ikke ville klassifiseres som utdanningstiltak, for eksempel innen bedriftsutvikling og arbeidsformidling. Forutsetningen må være at slike tiltak inngår i en helhetlig innsats, kombinert med yrkesopplæring der målet er å sikre en overgang til arbeidslivet.

Dilemmaer

Rapporten trekker fram en rekke dilemmaer i arbeidet med yrkesopplæring som må vurderes og tas stilling til i videreutviklingen av innsatsen. Diskusjonen rundt dilemmaene er nyttig og til hjelp for det videre arbeidet med porteføljen. To dilemmaer som spesielt kan nevnes er:

- Samarbeid med næringslivet – hvilket næringsliv?
Som rapporten slår fast, er involvering av næringslivet vesentlig for at yrkesopplæringen skal være relevant og føre til en overgang fra opplæring til arbeid. Det er imidlertid en rekke spørsmål knyttet til dette, som rapporten skisserer. Ut fra Norads perspektiv er det utviklingen av næringslivet i de aktuelle landene som er det sentrale. Lokalt næringsliv er ofte lite utbygd og i mange av de fattigste landene er det relativt få jobber i den formelle økonomien. Norsk og internasjonalt næringsliv kan bidra til å skape jobber, til kunnskapsoverføring og i noen tilfeller bidra til utvikling av lokale underleverandører. Internasjonale

aktører kan selvfølgelig også være med på å utkonkurrere lokal næringsliv, så her må verdien av de ulike aktørenes bidrag vurderes fra sak til sak. «Employment and Skills for Development in Africa»-programmet (E4D) har gjennom en pragmatisk tilnærming og samarbeid med ulike store og små, nasjonale og internasjonale bedrifter oppnådd gode resultater.

En del norske bedrifter har kompetanse som kan være relevant for utviklingsland og flere bedrifter har uttrykt interesse for å bidra til yrkesopplæring i disse landene. Samtidig er det en utfordring at de landene som er mest aktuelle for Norad-støtte, ikke er de mest attraktive landene for bedrifter å investere i. Det blir ofte vurdert som risikofyllt. Forsøkene som har vært gjort på å få til et samarbeid med norsk næringsliv på dette området, har i mindre grad vært vellykket. For eventuelle nye initiativ blir det viktig for Norad å følge opp rapportens anbefaling om å involvere næringslivsaktører på et tidlig tidspunkt i utviklingen av tiltaket.

- Samarbeid med sivilt samfunn

Sivilsamfunnet administrerer et stort antall prosjekter i porteføljen. Innsatsene for de ulike prosjektene spriker mye i geografi, størrelse og målsetning. Prosjektene ser likevel ut til å fokusere mer på de aller fattigste og de mest marginaliserte i samfunnet. Prosjektene er ofte mer lokalt forankret og er innen uformell sektor, men sliter ofte med å komme forbi det lokale, og dermed er det en utfordring med bærekraft til initiativene. Likevel, gitt at dette ofte er eneste alternative for veldig mange fattige studenter, kan en argumentere for at det fortsatt er hensiktsmessig å arbeide med sivilt samfunn også i videre utvikling av porteføljen.

- En bred tilnærming

Rapporten diskuterer mulige fordeler ved å snevre inn tilnærmingen til yrkesopplæring, men lander på å slutte opp om den brede tilnærmingen Norad har lagt seg på. Det er mange gap å fylle innen yrkesopplæringen og ulike aktører kan ivareta ulike hensyn. Ikke minst fordi så stor andel av arbeidsstyrken er i uformell sektor, er det nødvendig med ulike tiltak utover innsats mot den formelle yrkesopplæringen. Rapporten konkluderer: «Det er imidlertid åpenbare fordeler med mangfoldet, fordi det forstår yrkesopplæring som et åpent verktøy for det overordnede målet om inntekt og arbeid. Ferdighetsutvikling kan foregå på så mange måter, og en vid portefølje gir mer dynamikk til den evige prosessen med tilpasning til endring».

Norad noterer denne oppsummeringen og finner det rimelig å gå videre med en i utgangspunktet bred tilnærming. Så vil det til enhver tid være nødvendig å vurdere ulike samarbeidspartnere og deres respektive fortrinn. Store aktører kan nå ut i større omfang og spille en rolle overfor utviklingen av nasjonale systemer. NGO-ene kan nå ut der myndigheter ikke når ut og kan bidra med innovative tiltak. I og med at Norads fokus er de fattigste landene og marginaliserte grupper, er det både ønskelig og nødvendig å nå både formell og uformell sektor.

Endringsteori

Rapporten konkluderer med at det «ikke er betydelige behov for endring» i portefølje og tilnærming. En endringsteori for hele porteføljen må ligge på et overordnet nivå «basert på en generell logikk» med utgangspunkt i en bred tilnærming. Målet om å gi mennesker ferdigheter som kan gi en jobb med mulighet til en anstendig inntekt, vil kreve forskjellige virkemidler i forskjellige kontekster. Med utgangspunkt i den overordnede endringsteorien vil de enkelte tiltakene ha sine egne operative endringsteorier.

Norad finner endringsteorien som er framlagt i rapporten, egnet som utgangspunkt for arbeidet med å videreutvikle yrkesopplæringsporteføljen, men vil likevel jobbe videre med utviklingen av endringsteorien i lys

Notat

Vår referanse

Skriv dok.nr.

3 av 3

av ny regjeringsplattform og porteføljestyring i Norad. Det vil være viktig å være bevisst de forutsetningene og dilemmaene som diskuteres i rapporten.

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur